

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 14 септември 2021 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Борис Велчев

Членове:	Анастас Анастасов	Таня Райковска
	Гроздан Илиев	Надежда Джелепова
	Мариана Карагъзова-Финкова	Павлина Панова
	Константин Пенчев	Атанас Семов
	Филип Димитров	Красимир Влахов

при участието на секретар-протоколита Росица Симова разгледа в закрито заседание на 14 септември 2021 г. конституционно дело № 13 от 2021 г., докладвано от съдия Атанас Семов.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Конституционното дело е образувано на 28 юни 2021 г. по искане на тричленен състав на Върховния административен съд (ВАС) на осн. чл. 150, ал. 2 от Конституцията за установяване на противоконституционност

на чл. 194, ал. 4, т. 1 от Закона за водите (обн. ДВ, бр. 67 от 27 юли 1999 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 17 от 26 февруари 2021 г.).

Със свое определение от 15 юни 2021 г., постановено по административно дело № 12312/2020, състав на ВАС, Второ отделение, е установил несъответствие между разпоредбата на чл. 194, ал. 4, т. 1 от Закона за водите и чл. 19, ал. 2 от Конституцията и е постановил спиране на производството по делото.

Според вносителя на искането разпоредбата на чл. 194, ал. 4, т. 1 от Закона за водите (ЗВ) поражда съмнения за противоречие с принципа на еднакви правни условия за стопанска дейност на гражданите и юридическите лица и забрана на нелоялната конкуренция, прогласени в чл. 19, ал. 2 от Конституцията.

Съгласно оспорената разпоредба таксата за ползване на воден обект за изземване на наносни отложения от река Дунав и водохранилища се определя на базата на разрешенния обем за изземване, а не на реално събрания обем. Различно са уредени останалите такси, предвидени в същата норма, като например таксата за водовземане от повърхностни и от подземни води, която съгласно чл. 194, ал. 2 ЗВ, се определя на основата на реално отнетия обем вода. Вносителят на искането смята, че този диференциран подход по отношение на таксуването на различните икономически дейности, свързани с водоползване, поставя стопанските субекти, осъществяващи изземване на наносни отложения от река Дунав, в неравностойно положение спрямо останалите ползватели на водите и поради това противоречи на чл. 19, ал. 2 от Конституцията.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е внесено от оправомощен да сезира Конституционния съд субект по чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България.

Съгласно постоянната практика на Съда съдебен състав на ВКС или ВАС би могъл да поиска установяване противоконституционност само на разпоредба от закон, която има пряко отношение към предмета на разглежданото от него дело (Определение от 29.03.2014 г. по к.д. № 4/2014 г., Определение от 17.09.2019 г. по к.д. № 9/2019). В искането се обосновава връзката между оспорената пред Конституционния съд законова разпоредба и висящото административно дело. Предмет на оспорване в основното производство пред ВАС са чл. 4 и чл. 13 от Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване (обн. ДВ, бр. 2 от 6 януари 2017 г., в сила от 1 януари 2017 г.), които регламентират начина на определяне на размера на таксите за ползване на воден обект за изземване на наносни отложения от река Дунав и водохранилища. Посочените разпоредби възпроизвеждат чл. 194, ал. 4, т. 1 ЗВ, който предвижда базата за определяне на таксата да бъде разрешеният обем на изземване, а не реално изетият обем вода. Поради това съответствието на чл. 194, ал. 4, т. 1 ЗВ с Конституцията представлява преюдициален въпрос от значение за решаването на делото по оспорването на Тарифата за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване, което обосновава компетентността на съдебен състав на ВАС да сезира Конституционния съд.

Искането за установяване на противоконституционност на закон е в компетентността на Конституционния съд съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

Изясняването на приложимото право е задължение на съда, разглеждащ делото, и задължителен елемент от преценката дали законовата разпоредба, чиято конституционность се оспорва пред Конституционния съд, има отношение към предмета на разглежданото от него дело. Това предполага изясняване *inter alia* дали делото има връзка с

правото на ЕС, дали в правото на ЕС има годни за прилагане разпоредби, ако не – кои са относимите съюзни правни норми, дали те налагат определено съдържание на приложимата вътрешноправна уредба, дали са предвидени дерогации, респ. какво е съответстващото на правото на ЕС тълкуване на приложимите вътрешноправни норми и дали то не преодолява евентуално съмнение за съответствие на тези норми с Конституцията, както и дали те не са несъвместими с правото на ЕС.

В искането не е релевирана връзката на делото пред сезирация съд с правото на Европейския съюз и не са посочени последиците от действието му в материята, което сезирацията съд дължи *ipso jure* при разглеждането на делата.

Съгласно деветото съображение на преамбюла на Договора за Европейски съюз държавите-членки на Европейския съюз изразяват решимост да насърчават икономическия и социалния напредък на своите народи, отчитайки принципа на устойчивото развитие и, в контекста на изграждането на вътрешния пазар, на засилени единство и защита на околната среда. Околната среда е материя в поделена с държавите-членки компетентност на Европейския съюз съгласно чл. 4, ал. 2, буква „д“, уредена в чл. 191 и сл. в Дял XX „Околна среда“ и визирана в редица други разпоредби от Договора за функциониране на Европейския съюз. В материалния обхват на тази материя се включват и водите. Подчинена е на редица принципи и е предмет на широк кръг съюзни правни актове, като според чл. 192, ал. 2 тези от тях, съдържащи мерки в частност относно количественото управление на водните ресурси или мерки, които се отнасят пряко или косвено до наличието на такива ресурси, се приемат от Съвета на Европейския съюз с единодушие на държавите-членки. Според чл. 193 държавите-членки могат да приемат по-строги предпазни

мерки, ако са съвместими с Учредителните договори на Европейския съюз.

В искането е посочено, че според Министерския съвет пряко относима към предмета на делото пред ВАС е Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите, доколкото таксите по чл. 194 ЗВ са част от икономическото регулиране на дейностите по управление на водите, основаващо се на принципите по чл. 192, ал. 1 от закона и на тази директива.

Поради това Съдът смята за необходимо в допълнителни съображения вносителят на искането да изясни релевантните последици от действието на правото на ЕС в материята, предмет на делото пред него.

Конституционният съд не се е произнасял с решение по предмета на конституционното дело или с определение за недопустимост на искането, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка за неговата допустимост по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Спазени са изискванията за форма и реквизити на искането съгласно чл. 17 ЗКС и чл. 18 от Правилника за организация на дейността на Конституционния съд (ПОДКС).

Предвид изложеното Конституционният съд приема, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС с оглед предмета на искането като заинтересувани институции, които да представят становища по делото, следва да се конституират: Народното събрание, президентът на Република България, Министерският съвет, министърът на околната среда и водите, министърът на регионалното развитие и благоустройството, министърът на земеделието, храните и горите,

министърът на енергетиката, министърът на икономиката, министърът на финансите, Върховният касационен съд, главният прокурор, Висшият адвокатски съвет, Изпълнителната агенция „Морска администрация”, Изпълнителната агенция „Проучване и поддържане на река Дунав”.

На основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС с оглед предмета на искането следва да бъдат поканени да предложат становища по предмета на делото следните неправителствени организации: Асоциацията на дунавските общини „Дунав“, Българската асоциация по водите, Българската асоциация на дунавските драгажни предприятия, Международната фискална асоциация – клон България (ИФА България), Фондация „Институт за пазарна икономика“, Българската стопанска камара – съюз на българския бизнес, Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България, Съюзът за стопанска инициатива, Сдружение „Грийнпийс – България”, Сдружение „Зелени Балкани“, Сдружение „WWF – България”.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да предложат писмено правно мнение следните специалисти от науката и практиката: проф. д.ю.н. Георги Пенчев, проф. д.ю.н. Цветан Сивков, проф. д-р Ганета Минкова, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Сашо Пенев, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Атанас Симеонов, доц. д-р Иван Стойнев, доц. д-р Юрий Кучев.

Воден от тези съображения и на основание чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд, Съдът

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на тричленен състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на чл. 194, ал. 4, т. 1 от Закона за водите (обн. ДВ, бр. 67 от 27 юли 1999 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 17 от 26 февруари 2021 г.).

Конституира като заинтересувани институции: Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието, храните и горите, министъра на енергетиката, министъра на икономиката, министъра на финансите, Върховния касационен съд, главния прокурор, Висшия адвокатски съвет, Изпълнителната агенция „Морска администрация“, Изпълнителната агенция „Проучване и поддържане на река Дунав“, на които да се изпратят преписи от искането и от настоящото определение, като им се предоставя 30-дневен срок от уведомяването за представяне на становище по делото.

Отправя покана да предложат становище като заинтересувани от предмета на делото следните неправителствени организации: Асоциацията на дунавските общини „Дунав“, Българската асоциация по водите, Българската асоциация на дунавските драгажни предприятия, Международната фискална асоциация – клон България (ИФА България), Фондация „Институт за пазарна икономика“, Българската стопанска камара – съюз на българския бизнес, Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България, Съюзът за стопанска инициатива, Сдружение „Грийнпийс – България“, Сдружение „Зелени Балкани“, Сдружение „WWF – България“, на които да се изпратят преписи от искането и от настоящото определение, като им се предоставя 30-дневен срок от уведомяването за представяне на становище.

Отправля покана да предложат писмено правно мнение до: проф. д.ю.н. Георги Пенчев, проф. д.ю.н. Цветан Сивков, проф. д-р Ганета Минкова, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Сашо Пенев, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Атанас Симеонов, доц. д-р Иван Стойнев, доц. д-р Юрий Кучев.

Препис от настоящото определение да се изпрати на вносителя на искането, на когото се предоставя възможност в 30-дневен срок от получаването да представи допълнителни съображения в съответствие с мотивите на настоящото определение.

Председател:

Членове: